

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 12/3 2023 s. 1340-1361, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

HOLLANDA VE TÜRKİYE’DE İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ OLMAK

Zehra Sümeyye ERTEM*

Geliş Tarihi: 10.08.2023

Kabul Tarihi: 15.08.2023

Öz

Bilim ve teknolojik yenilikler eğitim bilimlerinde uluslararası çözüm arayışlarını beraberinde getirmiş, karşılaştırmalı eğitim çalışmaları bu anlamda eğitimcilere bakış açısı sunmuştur. Bu çalışmanın en temel amacı “Hollanda ve Türkiye’de İngilizce öğretmeni olmak için nasıl bir eğitim sisteminden geçmek gereklidir?” sorusuna yanıt aramaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi olan doküman analizi benimsenmiştir. Her iki ülke ile ilgili resmî internet siteleri üzerinden veriler toplanmış, doküman analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucuna göre en belirgin farklılık öğretmen yetiştirme sistemlerinde görülmüştür. Türkiye’de üniversite son sınıfta haftada bir gün olarak planlanan öğretmenlik uygulaması dersi Hollanda’da üniversitenin ilk yılında başlamakta, uygulamalı olarak son seneye kadar devam etmektedir. Ayrıca ülkemizden farklı olarak öğrencilerden on hafta İngiltere’de çalışarak İngiliz dilini ve kültürünü anlamaları beklenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Türk eğitim sistemi, Hollanda eğitim sistemi, İngilizce öğretmenliği, karşılaştırmalı eğitim.

BECOMING AN ENGLISH TEACHER IN NETHERLANDS AND TURKEY

Abstract

Scientific and technological innovations have brought about the search for international solutions in educational sciences, and comparative education studies have presented a perspective to educators in this sense. The main purpose of this study is to seek an answer to the question of what kind of education system it is necessary to go through in order to become an English teacher in the Netherlands and Turkey. Answers to the questions were sought. Document analysis, which is a qualitative research method, was adopted. Data were collected from the official websites of both countries and analyzed by document analysis. According to the results of the research, the most significant difference was seen in teacher training systems. The teaching practice course, which is planned as one day a week in the last year of university in Turkey, starts in the first year of the university in the Netherlands and continues practically until the last year. In addition, unlike our country, students are expected to understand English language and culture by working in England for ten weeks.

Keywords: Turkish education system, Dutch education system, English language teaching, comparative education.

* Millî Eğitim Bakanlığı, zsgokler@gmail.com.

Giriş

Yaşadığımız yüzyıl tüm dünyada hızlı değişim ve gelişmelere sahne olmaktadır. İnternetin yaygınlaşması bilgiye ulaşımın kolaylaşmasını ve hızlanmasını sağlamış, ulaşım ve haberleşme araçlarında hızlı bir değişime sebep olmuştur. Uluslararası iletişim ve ticaret tüm bu gelişmelerden etkilenmiş, kültürel ilişkiler ve çok yönlü ekonomik ilişkiler her geçen gün gelişmiştir. Eğitim de değişimlerden payını almış, ülkeler yaşadıkları eğitimsel problemlerin çözüm arayışına girerek reform projeleri hazırlıklarına girişmiştir. Bu reform çalışmaları giderek uluslararası bir nitelik kazanmıştır (Türkoğlu, 2012, s. 3). Bu gelişmeler neticesinde başka ülkelerin dillerini öğrenmek en önemli gereksinimler arasında yerini almıştır. Bir dünya dili hâline gelen İngilizcenin etkin bir şekilde öğrenilmesi bir tercihten öte zorunluluk hâline gelmiştir.

Ülkemizde bazı özel eğitim kurumlarında okul öncesinden başlamak üzere ilkokuldan üniversiteye kadar yabancı dil öğretimine önem verilmekte, farklı yollarla başarıya ulaşılmaya çalışılmaktadır. Ancak yabancı dil öğretiminde başarıyı yakalamak için harcanan zaman ve çabaya ilişkin elde edilen sonuçların tatmin edici olmadığı konusundaki tartışmalar geçmişte olduğu gibi günümüzde de devam etmektedir (Demirel, 2021, s. 5). Nitekim Education First (EF) şirketi tarafından her yıl katılımcı ülkelerin İngilizce dil yeterlik seviyelerini ölçen İngilizce Yeterlik Endeksi'ne (EPI) göre Türkiye İngilizce yeterliliği düşük yeterlilik kategorisinde yer almaktadır. Tablo 1'de katılımcı ülke sayısı ile birlikte ülkemizin yıllara göre İngilizce yeterlik endeksi sıralaması, Tablo 2'de ise son beş yıllık sürede EF EPI ülkeler sıralamasında ilk beşe giren ülke isimleri verilmiştir.

Tablo 1: Yıllara Göre Türkiye İngilizce Yeterlik Endeksi Sıralaması

Yıllar	2022	2021	2020	2019	2018
Katılan Ülke Sayısı	111	112	100	100	88
Türkiye Sıralaması	64	70	69	79	73
Yeterlik Düzeyi	Düşük	Düşük	Düşük	Çok düşük	Çok düşük

Kaynak: [EF English Proficiency Index – Turkey](https://www.ef.com.tr/epi/regions/europe/turkey/) (https://www.ef.com.tr/epi/regions/europe/turkey/)

Son beş yılda yapılan değerlendirmeler incelendiğinde, ülkemizin 2019 yılı itibarıyla çok düşük olan yeterlik düzeyi düşük olarak güncellenmiştir. 2022 EP EPI raporuna göre, Marmara ve Ege bölgeleri en yüksek puanı alırken, en düşük yeterlik düzeyine sahip bölge Güneydoğu Anadolu bölgesi olmuştur. Bölgeler arasında en yüksek puan ile en düşük puan arasındaki fark 78'dir (https://www.ef.com.tr/epi/regions/europe/turkey/).

Tablo 2: İngilizce Yeterlik Endeksi Çok İyi Yeterliliğe Sahip İlk Beş Ülke

Ülkeler	Sıra	Yıllar				
		2022	2021	2020	2019	2018
	1.	Hollanda	Hollanda	Hollanda	Hollanda	İsveç
	2.	Singapur	Avusturya	Danimarka	İsveç	Hollanda
	3.	Avusturya	Danimarka	Finlandiya	Norveç	Singapur
	4.	Norveç	Singapur	İsveç	Danimarka	Norveç
	5.	Danimarka	Norveç	Norveç	Singapur	Danimarka

Kaynak: EF EPI 2022, EF EPI 2021, EF EPI 2020, EF EPI 2019, EF EPI 2018

Tablo 2 incelendiğinde, 2019-2022 yılları arasında en yüksek yeterliliğe sahip ülkenin Hollanda olduğu, 2018 yılında ise aynı ülkenin ikinci sırada olduğu görülmektedir. Yüz ve üzeri ülke arasında dört yıl art arda birinci olarak sırasını koruyan ülke yabancı dil öğretiminde dikkatleri üzerine çekmektedir.

1. Karşılaştırmalı Eğitim

Karşılaştırmalı eğitim, farklı ülkelerin eğitim sistemlerinin incelenip benzerlik ve farklılıklarını tespit etmek ve benzer problemlere karşılaştırmalar yoluyla çözüm önerileri aramak için yapılan çalışmaları içeren eğitimle ilgili bir çalışma alanıdır (Tatlı ve Adıgüzel, 2012, s. 145). Karşılaştırmalı eğitim bir terim olarak ilk defa 1817 yılında ortaya atılmıştır. Özellikleri bakımından altı maddede incelenebilir: 1. Eğitim bilimlerindeki tüm alanlardan faydalanır. 2. Eğitsel olguları inceler. 3. Politik, ekonomik, toplumsal ve kültürel ilişkileri inceler. 4. Birden fazla bölge, ülke ve kıtaların farklılık ve benzerliklerini karşılaştırır. 5. Her olguyu kendi eğitim sistemi içerisinde anlama çabası gösterir. 6. Asıl amacı, eğitimi ilgilendiren sorunlara çözüm önerileri sunmaktır (Türkoğlu, 2012, s. 5).

Ülkemizde karşılaştırmalı eğitim araştırmalarında kullanılan yaklaşımlar yedi başlıkta tanımlanabilir (Aynal, 2012, s. 217). **Yatay yaklaşımda** sistemlerin tüm unsurları ayrı ayrı ve birlikte incelenir, bu sayede farklılıklar belirlenmeye çalışılır. **Dikey yaklaşımda**, tarihî süreç izlenerek gelecek hakkında tahminler yapılmaya çalışılır. **Problem çözme yaklaşımda**, eğitim sistemindeki sorunların olduğu bir alan seçilerek bu sorunlara çözüm önerileri geliştirmek amacıyla sistematik bir analiz yapılır. **Örnek olay yaklaşımda** ülkelerin yaşadıkları eğitim ile ilgili deneyimler incelenir. **Yapısal-işlevci yaklaşımda** eğitim sisteminin toplumsal kurumlarla arasındaki ilişki tanımlanır ve analiz edilir. **Tanımlayıcı yaklaşımda** konuyla ilgili yapılmış çalışmalar incelenir; benzerlik ve farklılıklar incelenir. **Açıklayıcı yaklaşımda**, olayların sebepleri karşılaştırmalı bir şekilde araştırılır ve gelecekle ilgili bir takım ön çalışmalar yapılır (Ültanır, 2000, s. 25).

Bilim ve teknolojik değişimlerin eğitime yansımaları arasında eğitimde yaşanan sorunlara bulunan çözümlerin daha uluslararası bir nitelik kazanmış olması sayılabilir. Ülkeler kendi sorunlarını kendilerine özgü koşullara göre çözümlenmeye çalışsa da başka ulusların geliştirdiği çözümleri de gözden geçirmektedir. “Bizden farklı olanların yaptıkları da yanlıştır.” bakış açısı yerini “Bizimle benzer özelliklere sahip bu insanların başarı ve sorunları neler olabilir?” anlayışına bırakmıştır (Türkoğlu, 2012, s. 5). Karşılaştırmalı eğitim araştırmaları bu anlamda uluslara çok yönlü bakış açıları sunmuş, eğitimle ilgili genellemelere ulaşmada, eğitimsel ilkelerin korunmasında ve yeni ilkelerin ortaya çıkartılmasında, sorunların ve çözümlerin gözden geçirilmesinde toplumlara katkı sağlamıştır.

Türkoğlu (2012)’na göre karşılaştırmalı eğitim farklı kültürlerin devam eden eğitim sistemlerini birbiri arasındaki ilişkiler, farklılıklar ve benzerlikler açısından ele alarak tüm insanlığın mutluluğuna hizmet eder (s. 3). Bu sırada öğretmenler, yöneticiler, ulusal ve yerel otoriteler, uluslararası örgütler ve anne-babaları kültürler arası bir bakış açısıyla ele alır. Aynal (2012), karşılaştırmalı eğitim araştırmalarının temel amacının eksiklik ve üstünlüklerin ele alınarak yapılan uygulamaların karşılaştırılması, kültürel ve toplumsal uygunluğa bakılması ve nihai olarak en başta belirlenmiş sorunlara çözüm ve öneriler getirilmesi olduğunu bildirmektedir (s. 205).

Ülkemizde Türk eğitim sistemini başka ulusların eğitim sistemleri ile karşılaştıran çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu araştırmalardan; Ergun ve Ersoy (2014) Hollanda, Romanya ve Türkiye'nin sınıf öğretmeni yetiştirme sistemlerini, Çınar ve Doğan (2019) Türkiye, Almanya ve Finlandiya öğretmen yetiştirme sistemlerini, Şahin ve Aykaç (2019) Avrupa ülkelerinde ve Türkiye'de ilkökul yabancı dil öğretim programlarını, Solak (2013) Finlandiya ve Türkiye'de ilkökullarda yabancı dil öğretimini, Güler (2022) Finlandiya, Çin, Hollanda ve Türkiye'de uygulanan ilkökul yabancı dil eğitim programlarını karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Alan yazınındaki araştırmalar arasında İngilizce öğretmen yetiştirme sistemini Türk ve Hollanda eğitim sistemi içerisinde inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Yabancı dil eğitiminde dikkatleri çeken bir ülke olan Hollanda'nın İngilizce öğretmeni yetiştirme sürecini Hollanda eğitim sistemi ve Türk eğitim sistemi içerisinde karşılaştıran, benzerlik ve farklılıkları ortaya koyan bir çalışmanın eğitimcilere, politika yapıcılara, eğitim programı alanında çalışan uzmanlara bakış açısı sunacağı, alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu anlamda bu araştırmada "Hollanda ve Türkiye'de İngilizce öğretmeni olmak için nasıl bir eğitim sisteminin içinden geçmek gerekir?" sorusuna yanıt bulabilmek amacıyla şu alt sorulara yanıt aranmıştır:

a. Hollanda ve Türk eğitim sisteminin genel özellikleri ve eğitim sistemlerinin yapısı nedir? Benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

b. Hollanda ve Türk eğitim sistemi içerisinde eğitim yönetimi, eğitimin finansmanı, eğitim programları ve öğretimi, ölçme ve değerlendirme süreçleri nasıl yürütülmektedir? Benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

c. Hollanda ve Türkiye'de öğretmen yetiştirme süreci nasıl yürütülmektedir? Benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

2. Yöntem

Bu çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi yazılı ve görsel malzemenin toplanarak analiz edilmesi olarak tanımlanmaktadır (Sönmez ve Alacapınar, 2013). Yıldırım ve Şimşek (2008)'e göre doküman analizi bir araştırma yöntemi olabildiği gibi nitel yöntemlerin uygulandığı durumlarda ek bilgi kaynağı olarak da işe koşulabilir (s. 187). Araştırma verilerine Hollanda hükümetinin resmi internet sayfası, Eurydice raporları, EP EPI raporları, Utrecht Uygulamalı Bilimler Üniversitesinin resmi internet sayfası, Gazi Üniversitesi resmi internet sayfası, MEB ve TTKB resmi internet sayfası üzerinden erişilmiştir. İlaveten Utrecht Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ile elektronik posta yoluyla iletişime geçilmiş, bilgi talep edilmiştir.

3. Toplumsal Yapıya Genel Bakış

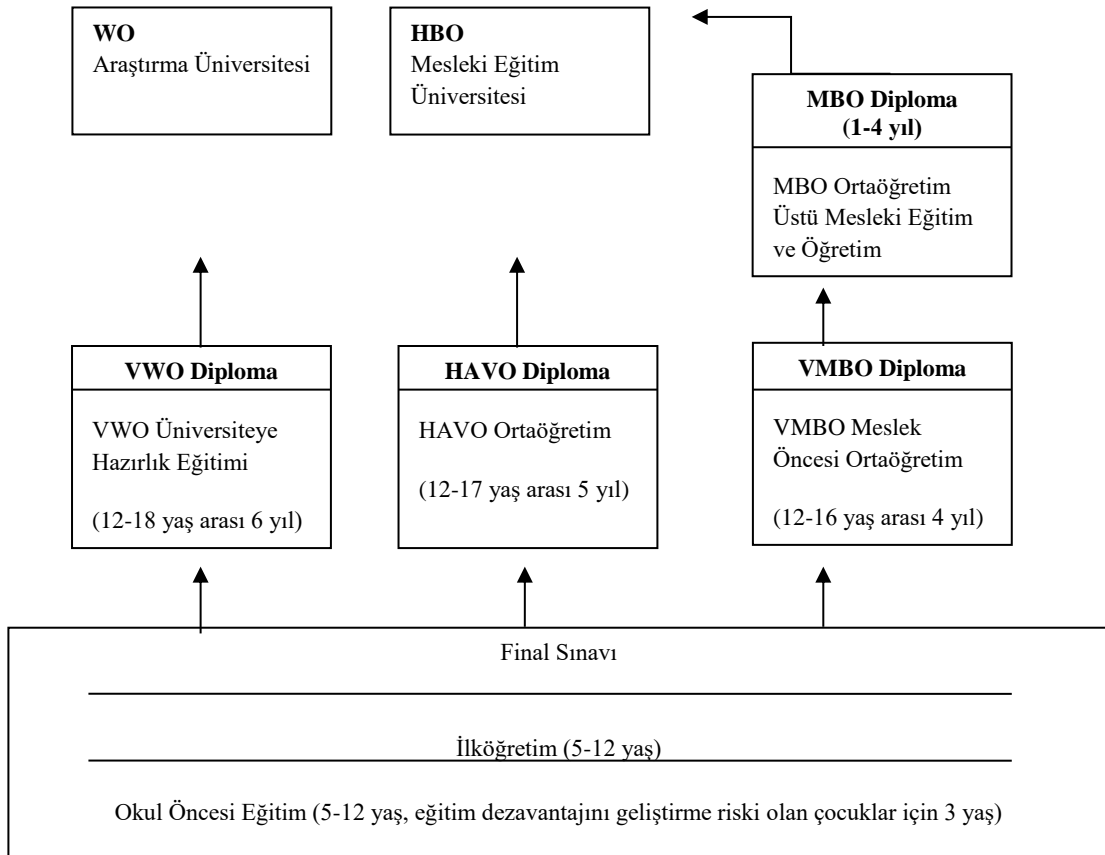
Çok kültürlü bir nüfusa sahip Hollanda, Avrupa Topluluğu ülkeleri arasında küçük bir ülkedir. 19. yüzyılda sosyal sınıfı soy temeline dayanan ülkede 20. yüzyılda eğitimin sosyal statüyü belirleyen bir araç hâline gelmesiyle daha meritokratik, daha çok çıkar peşinde koşan toplum yapısı gelişmiş, değişmiştir. Dini çatışmaların varlığı grupların veya bireylerin demokratik hakları için olağanüstü koruma sağlayan benzersiz bir eğitim sisteminin ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Septiana vd., 2022, s. 712).

2016 verilerine göre Hollanda nüfusu 41.528 km²'de yaklaşık on yedi milyondur. Nüfusun üçte birinden fazlası 40-65 yaş aralığında, %22'si göçmen kökenli (en az bir ebeveyni yurt dışında doğmuş olan) vatandaşlardan oluşmaktadır. Öğretim dili Almandır. Friesland'daki okullarda hem Felemenkçe hem de Almanca öğretilmektedir. Diğer yaşayan lehçeler (Lower Saxon ve Limburger) öğretim dili olarak kullanılabilir (Eurodice, 2022).

Türkiye ise 81 ilden oluşmakta olup yüz ölçümü 782.347 km²'dir. 2018 verilerine göre toplam nüfusu seksen iki milyondur. Nüfusun yaklaşık %68'i çalışma çağındaki olan 15-64 yaş grubu vatandaşlardan oluşmaktadır. Öğretim dili Türkçedir. Yabancı dil eğitim ve öğretimi kanun ile düzenlenmekte, cumhurbaşkanı kararıyla tespit edilmektedir. Kanuna göre “*Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Dil ve Anlatım, Türk Edebiyatı, Tarih, Coğrafya, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri ve Türk Kültürüyle ilgili diğer dersler*” yabancı dille okutulamaz ve öğretilemez (Eurodice, 2022a).

4. Hollanda'da Eğitimin Yapısı ve Türü

Şekil 1'e göre Hollanda eğitim sistemi okul öncesi eğitim ile birlikte ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimden oluşmaktadır. İlköğretim sekiz yıl sürmektedir. İlköğretimi bitiren öğrenciler “Central Institute for Test Development” (CITO) adı verilen bir sınava girer ve sınavdan elde ettikleri puana göre danışmanlarının da önerisiyle bir ortaöğretim kurumuna devam ederler (Owings ve diğerleri, 2015, s. 150).

Şekil 1: Hollanda Eğitim Sistemi (Owings vd., 2015, s. 150)

Hollanda’da üç tür ortaöğretim kurumu vardır. Meslek öncesi ortaöğretim kurumları VMBO adıyla bilinmektedir. Eğitim süresi dört yıldır ve 12-16 yaş arasındaki öğrenciler devam eder. Birinci ve ikinci sınıfta öğrenciler diğer lise türleriyle birlikte genel öğretim programını takip ederler. İkinci yılın sonunda mesleki eğitim ve öğretimi ilerletmek ve gelecekte yapacakları işi belirlemek için bir meslek sektörü seçerler. Teorik alanda dört sektör vardır: Bu sektörler bakım ve refah, mühendislik ve teknoloji, işletme ve tarım. Teorik alan dışındaki alanlara gitmek isteyen öğrencilerse on profilden bir tanesini seçer. Bu profiller 1. bina konut ve iç mekânlar, 2. mühendislik, montaj ve enerji, 3. ulaşım ve hareketlilik, 4. medya, tasarım ve BT, 5. denizcilik ve teknoloji, 6. bakım ve refah, 7. iş ve ticaret, 8. ikram, fırıncılık ve eğlence, 9. hayvanlar, bitkiler ve toprak, 10.hizmetler ve ürünler. Öğrenciler seçtikleri sektör ya da profilde uzmanlaşabilirler (Government of the Netherlands, 2023).

Genel ortaöğretim kurumları HAVO olarak, araştırma üniversitesi öncesi ortaöğretim kurumları ise VWO olarak adlandırılmaktadır. HAVO 5 yıl sürmekte, 12 ile 17 yaş arasındaki öğrenciler devam etmektedir. VWO ise 6 yıl sürmekte, 12 ile 18 yaş arasındaki öğrenciler devam etmektedir. Bu kurumlar aday öğrencinin ilköğretim okulunun tavsiyesine göre öğrenciyi kabul etme ya da etmeme konusunda kendileri karar verir. HAVO ve VWO’nun 1, 2 ve 3. sınıflarında genel öğretim programı takip edilir (Government of the Netherlands, 2023). HAVO’nun 4. Sınıf öğrencileri ve VWO’nun 5. sınıf öğrencileri “*kültür ve toplum*”, “*ekonomi ve toplum*”, “*bilim ve sağlık*”, “*bilim ve teknoloji*” konularından bir tanesini seçmek zorundadırlar (Eurodice, 2022).

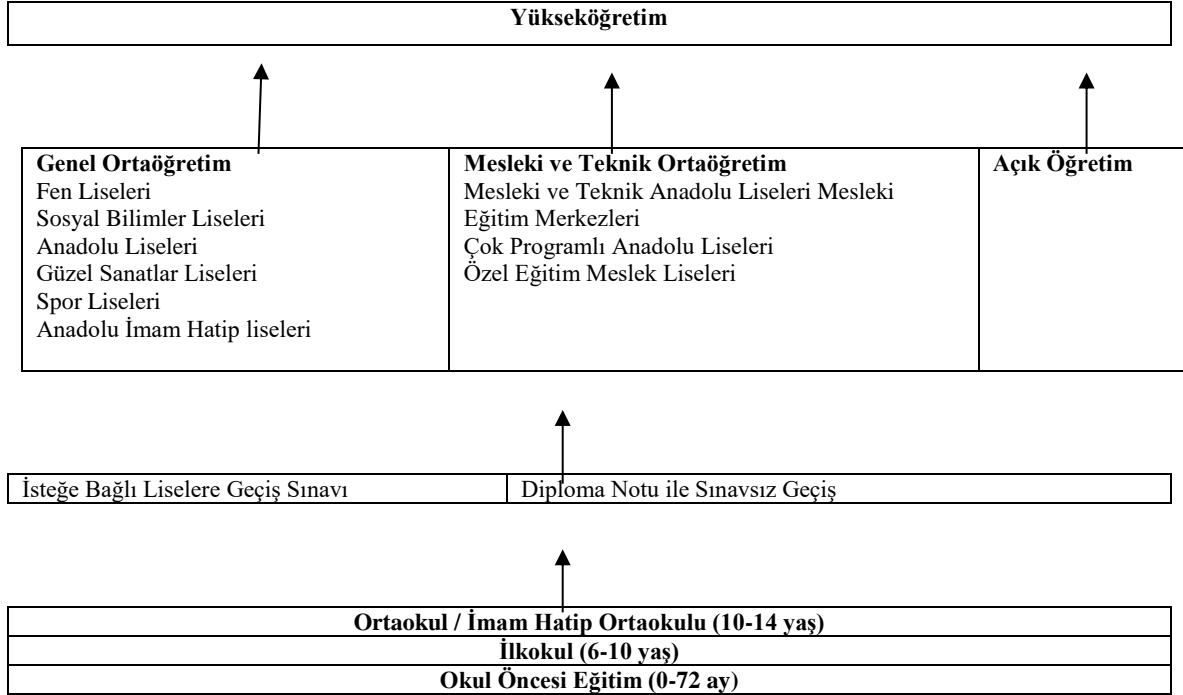
Hollanda yüksek öğretim sistemi kurumsal olarak akademik eğitim veren üniversiteler ve yüksek düzey mesleki eğitim veren uygulamalı bilimler üniversitelerinden oluşur. Üniversitelerde lisans ve lisansüstü eğitim verilmektedir. Ülke genelinde bir tanesi belediyeye ait olmak üzere, on tanesi devlet, üç tanesi özel olan toplam 14 üniversite mevcuttur (Septiana ve diğerleri, 2022). HBO’lar (Uygulamalı Bilimler Üniversiteleri) öğrencileri mesleki bakımdan eğitirler. Toplam 14 araştırma üniversitesi olmasına karşın ülkede yaklaşık 65 tane de uygulamalı bilimler üniversitesi mevcuttur. HBO’larda hem mesleki hem de teori eğitimi verilmektedir. Uygulamalı bilimler üniversitelerinde eğitim iki bölümden oluşur. İlk bölüm bir yıl sürerken, ikinci bölüm üç yıl sürmektedir. Üç yıllık ana dönemde öğrenciler kendi alanlarında eğitim alır. Bitirme sınavı sonrası HBO öğrencilerine üniversite diploması verilir. HBO’dan alınan bir diploma aynı zamanda araştırma üniversitelerinde de geçerlidir (Ergun ve Ersoy, 2014, s. 677). Diğer bir ifadeyle uygulamalı bilimler üniversitesinden mezun olan bir öğrenci alanı ile ilgili daha teorik bir eğitim almak isterse diploması ile birlikte bir araştırma üniversitesinin master programına başvurabilir.

Üniversitelerde akademik çalışmaların yanı sıra alan bilgisi eğitimi de verilmektedir. Genellikle öğrenim süresi dört yıldır. Bazı ders yükü ağır bölümlerde bu süre beş ya da altı yıla çıkabilmektedir. Araştırma üniversiteleri ile uygulamalı bilimler üniversiteleri arasında öğrenci geçişi olabilmektedir (Ergun ve Ersoy, 2014, s. 677). Şekil 1’de de görüldüğü üzere üniversite eğitimi için genel ortaöğretim kurumlarından (HAVO) ya da araştırma üniversitesi öncesi ortaöğretim kurumlarından (VWO) alınmış sertifika ile başvurmak gerekmektedir. İlköğretimden sonra meslek öncesi ortaöğretim kurumlarına gitmiş olan öğrencilerin uygulamalı bilimler üniversitesine gidebilmeleri için VMBO diplomasından sonra dört yıl süren MBO eğitimlerini tamamlayıp MBO ya da uzman eğitim sertifikası ile başvurmaları gerekmektedir.

5. Türkiye’de Eğitimin Yapısı ve Türü

Türk eğitim sisteminin bugünkü yapısı 1924 yılında yürürlüğe giren Tevhid-i Tedrisat Kanunu’na dayanır. Bu kanun ile bütün eğitim kurumları Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) çatısı altında toplanmış, merkeziyetçi bir örgütlenme ve yönetim yapısı benimsenmiştir. MEB’in temel görevi, bakanlığa bağlı tüm kademe ve türdeki eğitim-öğretim kurumlarının öğrenci ve çalışanlarına yönelik hizmetleri planlamak, uygulamak, denetlemek ve değerlendirmektir (Şişman, 2009, s. 315).

Türk millî eğitim sistemi örgün ve yaygın eğitim olarak iki ana bölüm üzerine kurulmaktadır. Örgün eğitim; okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar. Okul öncesi eğitim zorunlu değildir. Ancak 36 ayını tamamlamış ve özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar için okul öncesi eğitim zorunludur (MEB, 2018). Okul öncesi eğitim kurumları; 0-36 aylık çocuklara bakım ve eğitim vermek üzere kreşler, 36-72 aylık çocukların eğitimi amacıyla açılmış anaokulları ya da MEB’e bağlı diğer öğretim kurumları bünyesinde yer alan uygulama sınıfı, okul öncesi eğitim sınıfı ve 36-72 aylık çocukların eğitimi amacıyla kurulan anaokullarından oluşmaktadır (Şişman, 2009, s. 327).

Şekil 2: Türk Eğitim Sistemi İçinde Örgün Eğitim Yapılanması

Zorunlu eğitim 4+4+4 olarak üç kademeli eğitimden oluşur. İlköğretim, çocuğun beş yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar dört yılı ilkokul, dört yılı ortaokul ya da imam hatip ortaokulu olmak üzere sekiz yıl sürer. Zorunlu olan ilköğretim okullarına 6-14 yaş grubundaki çocuklar devam eder (Ergun ve Ersoy, 2014, s. 676). Nüfusun az veya dağınık olduğu bölgelerde gruplaştırma imkânı olması durumunda merkezî olan yerlerde ilköğretim bölge okulları açılabilir. Eğer gruplaştırma imkânı yoksa yatılı bölge ortaokulları açılabilir. Taşınmalı eğitim vasıtasıyla da ilkokul öğrencilerinin eğitime devam etmesine imkân sağlanmaktadır. Ayrıca zorunlu eğitim yaşında olmayıp zorunlu eğitimi tamamlayamamış bireyler de açık öğretim ortaokulunda eğitimlerini tamamlayabilmektedir (Eurydice, 2022a).

İlköğretim son sınıfa gelen öğrenciler merkezî bir sınav olan Liselere Geçiş Sınavına (LGS) girer. MEB tarafından yapılan sınava giriş zorunlu değildir. Öğrenciler sınav puanına göre sınavla öğrenci alan kurumlara ya da sınav puanı olmaksızın adrese dayalı öğrenci kabul eden kurumlardan birine devam edebilir.

Ortaöğretim, dört yılı ilkokul, dört yılı ortaokul ya da imam hatip ortaokulu olan, sekiz yıllık ilköğretim sonunda yer alan ve dört yıllık zorunlu, örgün ya da yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik tüm öğretim kurumlarını kapsamaktadır. Bir ortaöğretim kurumuna girebilmek için bir ortaokul ya da imam hatip ortaokulundan mezun olmak ve öğretim yılının başında 18 yaşını doldurmamış olmak gerekmektedir. Türkiye’de ortaöğretim kurumları üç başlık altında incelenebilir (Eurydice, 2002a):

1. Genel Ortaöğretim: Bu kurumlar, “*Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu Liseleri, Güzel Sanatlar Liseleri, Spor Liseleri ile Anadolu İmam Hatip Liselerinden*” oluşmaktadır.

2. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim: Bu kurumlar, “*Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Mesleki Eğitim Merkezleri, Çok Programlı Anadolu Liseleri ve Özel Eğitim Meslek Liselerinden*” oluşmaktadır.

3. Açık Öğretim Lisesi: Bu lise türünde yüz yüze örgün eğitimi tamamlayamamış, örgün eğitim yaşını geçirmiş ya da isteği doğrultusunda açık öğretim lisesine geçmiş öğrencilere ders geçme ve kredi sistemi ile öğretim verilmektedir.

Türkiye’de yükseköğretim sistemi “*üniversiteler, yüksek teknoloji enstitüleri, vakıf meslek yüksekokulları ve üniversite dışı yükseköğretim kurumlarını*” kapsamaktadır. 2020 Mayıs ayı itibariyle 209 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır. Bunlardan 129’u devlet üniversitesidir. Vakıf üniversitesi sayısı 75, vakıf meslek yüksekokulu sayısı ise 5’tir (Eurydice, 2022a). YÖK tarafından geliştirilen “*Çeşitlilik: İhtisaslaşma ve Misyon Farklılaşması*” isimli proje kapsamında Türkiye’deki 22 üniversiteye “bölgesel kalkınma odaklı üniversiteler” ve 23 üniversiteye de “araştırma üniversiteleri” şeklinde misyon tanınmıştır (YÖK, 2020; 2022).

6. Eğitim Yönetimi

Hollanda eğitim sisteminde genel sorumluluk devlete aittir. Eğitim Kültür ve Bilim Bakanlığı ile eğitim kültür ve bilimden sorumlu sekreterlik eğitim sisteminden sorumludur (Eurydice, 2023). Organizasyon, finansman, teftişler, sınavlar, yenilik teşviki ile ilgili konular da merkezî hükümetin sorumluluğundadır (Septiana ve diğerleri, 2022, s. 715). Bakanlık bireysel okulların göstermesi gereken performans çerçevesini belirler. İlköğretim ve ortaöğretim bölgesel ve yerel seviyelerde yönetilir. Okul seviyesine göre yönetim değişir. Belediyeler de bölgelerindeki ilköğretim ve ortaöğretim okullarından sorumludurlar (Eurydice, 2023).

Hükümet, yükseköğretim kurumlarının (yüksek mesleki eğitim ve üniversiteler) faaliyeti göstermesi gereken çerçeveyi belirler, ancak öğretim ve sınav düzenlemelerinde hükümet çerçevesini genişletmek her kurumun yetkili makamının sorumluluğundadır Ulusal tek bir müfredat yerine genel olarak eğitimde hedef ve kazanımlar vardır (Eurydice, 2023). İl yetkilileri, yetişkin eğitiminin denetlenmesinden ve uygulanmasından sorumludur. Müfredata ilişkin kararlar, ulusal standartlara göre müdürler ve öğretmenler tarafından verilmektedir (Septiana ve diğerleri, 2022, s. 715).

Türk eğitim sistemi, Millî Eğitim Bakanlığı adı altında örgütlenmiştir. Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatından oluşmaktadır (Güçlü, 2015). Eğitim faaliyetleriyle ilgili kararların tümü bakanlık tarafından alınır. Okulların açılması, çalışanların atama ve yer değiştirme işlemleri, bütçe, yatırım işlemleri MEB tarafından yapılmaktadır. Kullanılacak eğitim materyalleri ve öğretim programları Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının görüşü doğrultusunda belirlenmektedir. Yanı sıra, “*Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü*” merkezî sistemle yürütülen tüm sınavları planlamak, uygulamak ve değerlendirmekle görevlidir. Denetimler Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından merkezden yapılmaktadır. Yanı sıra MEB’in iş ve işlemleri “*Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Sayıştay, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ile Devlet Denetleme Kurulu*” tarafından tesis edilen idari işlem üzerinden denetlenmektedir (Eurydice, 2022a).

Türkiye’de yükseköğretim kurumlarının tamamı Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında toplanmıştır. 1981 yılında çıkarılan kanuna göre konservatuar ve meslek yüksekokulları üniversitelere bağlanmıştır. Eğitim öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, ihtiyaç duyulan öğretim elemanlarının yetiştirilmesi, üniversite kaynaklarının etkili bir biçimde kullanılmasını gözetim ve denetiminin yapılması YÖK’ün görevlerinden bazılarıdır (YÖK, 1981).

7. Eğitimin Finansmanı

Hollanda’da örgün eğitim Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığı tarafından finanse edilmektedir. Sadece tarımsal eğitim Tarım ve Balıkçılık Bakanlığı tarafından finanse edilir. Kullanılan fon kaynakları vergi gelirleridir (Septiana ve diğerleri, 2022, s. 715). Okullar ve diğer eğitim kurumları, malzeme ve personel maliyetleri için merkezî hükümetten yılda bir bütçe alır. Okullar, bir bütün olarak eğitim sistemi için kanunla belirlenen kalite standartlarını ve finansman koşullarını karşılamaları hâlinde otomatik olarak finansman almaya hak kazanırlar. Bu finansal destek, toplu ödemeli bir finansal model aracılığıyla sunulmaktadır. Kurumlar, bu fonu nasıl harcayacaklarını belirleme konusunda takdir yetkisine sahiptir. Diğer bir ifadeyle okullar, politikalarını kendi okullarının, ilçelerinin veya şehirlerinin bağlamsal özelliklerine göre uyarlayarak eğitim kalitesini artırma olanağına sahiptir (Eurydice, 2023).

Finansman kaynakları eğitim kurumlarına hem doğrudan hem de dolaylı olarak sağlanmaktadır. Dolaylı mali destek akışları belediyeler aracılığıyla yönetilir. İlk ve orta dereceli okullar için öğrenim ücreti alınmazken Hollanda mesleki eğitim ve öğretim sektöründe ve yükseköğretimde öğrenim ücretleri kanunla belirlenir. Öğrenciler ücretlerini doğrudan ilgili eğitim kurumlarına öderler (Eurydice, 2023).

Türkiye’de yükseköğretim dâhil devlete bağlı tüm okullarda eğitim ücretsizdir. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarını da büyük oranda devlet finanse etmektedir. Devlete bağlı yükseköğretim kurumları da devlet tarafından finanse edilir ve sadece ikinci öğretime devam eden öğrenciler harç ödemek zorundadır. Öğretmen maaşları ve ücretleri, öğretim araç-gereçleri ve diğer işletme giderleri, eğitim dışındaki personel ücretleri, taşınır ve taşınmazlar için yapılan harcamalar merkezî bütçeden sağlanan kaynaklarla karşılanan giderler arasındadır (Eurydice, 2022a).

İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında yapılan harcamalara okul-aile birlikleri aracılığı ile kaynak sağlanabilmektedir. Mesleki ve teknik eğitim okulları döner sermaye gelirleri de elde etmektedirler. Türk eğitim sisteminin merkezî yapısı gereği, MEB’e bağlı olan tüm okulların finansman konusunda kısmi bir özerkliği bulunmaktadır (Eurydice, 2022a).

8. Eğitim Programları ve Öğretimi

Hollanda'da dersler bakanlıkça belirlenir. Okullar bakanlık tarafından belirlenen seçmeli dersleri seçmekte serbesttir (Owings, Kaplan ve Volman, 2015, s. 152). İlkokul düzeyinde, eğitim programı en az iki yılda bir belirlenir ve müfettişliğe sunulur. Ortaokul düzeyinde, öğretim kadrosu müfettişlik tarafından incelenen bir eğitim programı ve ders planları hazırlar. Ortaöğretim öğrencileri, her okul yılında 3000 ders saati olan çekirdek öğretim programından 15 ders alırlar. Yeni bir öğretim programının geliştirilmesinden sorumlu kurum SLO'dur (Septiana ve diğerleri, 2022, s. 715).

Türü ne olursa olsun bütün ilköğretim okullarında zorunlu ve seçmeli dersler bulunmaktadır. Her bir zorunlu ders için ilköğretim başarı hedefleri kanunlarla belirlenmiştir. Hedefler ilköğretimin sonunda öğrencilerin neleri bilmesi ve yapabilmesi gerektiğini göstermektedir. Kazanım hedefleri sadece zorunlu dersler için vardır. Okullar fazladan ders verme konusunda serbesttir. Ayrıca konuların nasıl öğretileceğine karar verir ve kendi öğretim materyallerini seçer. Ders kitapları devlet tarafından verilmektedir (Government of the Netherlands, 2023).

İlköğretim okullarında “*Almanca, İngilizce, aritmetik ve matematik, sosyal ve çevre bilimleri (coğrafya, tarih, biyoloji, vatandaşlık, yol güvenliği ve politik çalışmalar dersleri dâhil), yaratıcı ifade (müzik, resim ve el işi dâhil), beden eğitimi ve spor dersleri*” zorunlu derslerdir. Frizce, Friesland bölgesindeki ilkokullarda zorunludur. Dinî eğitim ve ahlak bilgisi devlete bağlı okullarda kanunen verilmemektedir. Ancak özel okulların tamamına yakınında din eğitimi verilmektedir. Ebeveynler devlet okullarında okul yönetim kurulundan ek bir ders olarak talep edebilir (Government of the Netherlands, 2023).

Ortaöğretimde çeşitli okul türleri mevcuttur. Bunlardan pek çoğu belirli bir eğitim ahlakına (örneğin Montessori, Dalton), dinî veya ideolojik ilkelere dayanmaktadır. Devlet okulları ideolojik olarak tarafsız olsalar da velilerden gelecek talebe göre din kültürü ve ahlak bilgisi dersini verebilir. Özel okullar ise belirli bir dinî ya da ideolojik prensipler çerçevesinde eğitim vermektedir. Bazı okullarda İngilizce ve Almancayı bir araya getiren iki dilli eğitim yapılmaktadır. Almanya sınırındaki okullar ise Hollanda-Almanya programlarına sahiptir (Government of the Netherlands, 2023).

Bütün HAVO ve VWO okullarının ilk yıllarında genel bir öğretim programı takip edilir. HAVO okullarının 4 ve 5. senesinde, VWO okullarının ise 4,5 ve 6. senesinde “*Almanca, İngilizce, Beden Eğitimi, Kültür ve Sanat, Sosyal Bilimler, Matematik (sadece VWO okullarında), İkinci Yabancı Dil (sadece VWO okullarında)*” zorunlu ders olarak verilir. Ayrıca bu dönemde öğrenciler “*Bilim ve Teknoloji*”, “*Bilim ve Sağlık*”, “*Ekonomi ve Toplum*”, “*Kültür ve Toplum*” alanlarından birini seçmek zorundadır (Government of the Netherlands, 2023).

Türkiye’de okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumları öğretim programları, merkezî olarak Millî Eğitim Bakanlığının ilgili birimleri tarafından hazırlanır ve Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından bakan onayına sunulur. Eğitim öğretim yılı başında öğretmenler zümre toplantıları yapar. Bu toplantılarda öğretim yöntemlerinin ve öğrenme materyallerinin ne olacağına, sınav, performans ödevleri ve projeler ile uygulamaların nasıl olacağına ve öğrenimin nasıl değerlendirileceğine karar verilir. Ders kitapları MEB tarafından belirlenmekte ve öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılmaktadır (Eurydice, 2022a).

Ortaöğretim kademesinde okul türlerine göre MEB tarafından belirlenmiş ortak dersler, alan / dal dersleri, seçmeli meslek dersleri ve seçmeli dersler bulunmaktadır. Mesleki ve Teknik Liselerinde öğrenciler meslek alanını seçerek gelir, 10. sınıfta ise meslek dallarını seçerler. Anadolu Teknik programlarında ise öğrencilerin LGS puanı ve tercihleri doğrultusunda alan yerleşimi olmaktadır. Anadolu İmam Hatip Liselerinde 9. Sınıftan itibaren meslek derslerine başlanmaktadır. Mesleki eğitim merkezleri öğrencileri ise 9. sınıftan itibaren alan ve dal seçimini yaparlar. Tüm ortaöğretim kurumlarında birinci yabancı dil dersi ortak ve zorunludur. Genel liselerde ve mesleki ve teknik liselerde 9. ve 10. sınıflardaki ortak dersler şunlardır: “*Türk Dili ve Edebiyatı, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Tarih, Coğrafya, Matematik, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Fizik, Kimya, Biyoloji, Birinci Yabancı Dil, İkinci Yabancı Dil, Beden Eğitimi ve Spor, Görsel Sanatlar / Müzik. Seçmeli Dersler arasında Seçmeli Dil ve Anlatım, Matematik ve Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler, Din Ahlak ve Değerler, Yabancı Diller ve Edebiyatı, Spor ve Sosyal Etkinlik, Güzel Sanatlar ve Bilişim gruplarından çeşitli dersler*”. Genel liselerde 11. sınıftan itibaren ortak ve seçmeli dersler çeşitlilik göstermektedir. Mesleki eğitim merkezlerinde, ortak derslerde “*Türk Dili ve Edebiyatı, Matematik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve Ahilik Kültürü ve Girişimcilik Dersleri*” okutulmaktadır (Eurydice, 2022a).

9. Ölçme ve Değerlendirme

Hollanda’da yaklaşımları veya felsefeleri ne olursa olsun ilköğretimin son sınıfında tüm okullar Ölçme ve Değerlendirme Merkezinin düzenlediği bitirme sınavına girmek zorundadır (Avcı, 2010) ancak devlet bu anlamda bir esneklik sağlamıştır. Devlet tarafından onaylanan sınavlardan hangisine öğrencilerin gireceğini okullar belirleyebilir. Aynı okulun tüm öğrencileri aynı türde sınavlara tabi tutulurken, özel gereksinimli çocuklar için bazı uyarlamalar yapılmıştır (Eurydice, 2023).

Ortaöğretim kurumlarında ise, VWO, HAVO ya da VMBO hangi tür liseye giderse gitsin tüm öğrenciler bitirme sınavına girmek zorundadır (Owings ve diğerleri, 2015). Okul bitirme sınavlarında HAVO öğrencileri yedi, VWO öğrencileri sekiz dersten sorumludur. Diğer derslerin sınavları okullar tarafından yapılır (Government of the Netherlands, 2023a).

Yükseköğretim düzeyinde, bir öğrencinin sonraki üç yıl boyunca derslere katılıp katılamayacağını belirlemek için ilk yılın sonunda “*propaedeutik*” sınav adı verilen bir sınav yapılır. Programın sonunda, yani dört yılın sonunda öğrenciler bir final sınavına girmek zorundadır (Septiana ve diğerleri, 2022, s. 715).

Türkiye’de ise dört yıllık ilköğretim eğitimi sonrası öğrenciler ulusal adres veri tabanındaki adres bilgilerine göre e-okul sistemi üzerinden ortaokula ya da isteğe bağlı olarak imam hatip ortaokuluna kayıt edilmektedir. Okul ayrıştırma uygulaması ortaokulun sonunda, liseye geçiş sürecinde uygulanmaktadır (Özer, 2019). Öğrenciler merkezî bir sınav olan Liselere Geçiş Sınavı (LGS) puanına dayalı ya da sınav puanı olmadan, diploma notuna dayalı olarak iki şekilde ortaöğretim kurumlarına yerleşmektedir. Sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumları “*fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, özel program ve proje uygulayan eğitim kurumları ile mesleki ve teknik Anadolu liselerinin Anadolu teknik programlarıdır*” (MEB, 2019).

Yükseköğretim kurumlarına giriş ve yerleştirme işlemleri YÖK tarafından yapılır. Yapılan merkezî sınav puanlarının hesaplanmasında adayların ortaöğretim başarı puanları dikkate alınır. Bu puanın %12’si merkezî sınavdan alınan puana eklenir. Liseden birincilikle mezun olan adaylar için ayrı kontenjanlar belirlenmektedir. Yanı sıra, Meslek lisesi mezunları

kendi alanları ile ilgili bir ön lisans programına yerleşmek istediklerinde sınav puanları ve okul başarı puanlarına ek puan verilmemektedir. Bu öğrenciler için YÖK kararıyla lisans programlarına dikey geçiş kontenjanı ayrılabilmektedir. Ayrıca, ulusal ve uluslararası düzeyde düzenlenen bilimsel yarışmalarda ilk üçe giren öğrencilerin ilgili dallardaki lisans programlarına yerleştirilmelerinde ek puan verilmektedir (YÖK, 1981). İki ülkenin ölçme değerlendirme süreci Tablo 3’te özetlenmiştir.

Tablo 3: Hollanda ve Türkiye’de Ölçme ve Değerlendirme

Ülkeler	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
Hollanda	-	Merkezi Bitirme Sınavı (CITO)	Okul Bitirme Sınavı	Giriş Sınavı yok “Propaedeutik” adlı sınav + Danışman Görüşü
Türkiye	-	LGS/Mahalli Yerleştirme	Yükseköğretim Sınavı (YKS)	Kurumları -

10. Öğretmen Yetiştirme Sistemi

Hollanda'daki çeşitli okul türleri için temel öğretmen yetiştirme programları yükseköğretimin bir parçasıdır ve bazıları uygulamalı bilimler üniversiteleri (HBO) ve bazıları araştırma üniversitelerinde (WO) verilmektedir. Okul öncesi eğitim Hollanda'da resmî değildir. Kreş çalışanlarının, ortaöğretim mesleki eğitim kapsamında pedagojik ve çocuk / kreş alanındaki 4 yıllık bir program derecesine sahip olmaları gerekir. İlköğretim, özel eğitim (lisansüstü kurs) ve ortaöğretim (ikinci sınıf veya birinci sınıf yeterliliğine götüren) için HBO öğretmen yetiştirme kursları vardır. Bu kurslar 4 yıl sürmekte ve 168 krediden oluşmaktadır. Nitelikli ikinci sınıf öğretmenleri isterlerse 63 kredilik ek bir çalışma da yapabilir. Öğrencilerden bir konuda uzmanlaşmaları beklenmektedir (Jansen, 2001, s. 117).

Ortaöğretim öğretmenlikleri için üniversitelerde eğitim programları vardır. Bu programlar yüksek lisans derecesi almış üniversite mezunlarına açıktır. Öğrenciler mezun oldukları konuda yeterlik elde edebilirler. Lisansüstü üniversite öğretmen yetiştirme programlarının çalışma yükü 42 kredidir. İlköğretimde olduğu gibi ortaöğretimde de bir konuda uzmanlaşma beklenmektedir (Jansen, 2001 s. 117-118).

İlkokul öğretmenleri, ilköğretim düzeyinde olduğu kadar, özel eğitim ve yetişkin eğitiminde de öğretmenlik yapacak niteliklere sahiptir. Ortaöğretim kurumlarında ise düzey bir ve düzey 2 öğretmenlikler vardır. Birinci sınıf öğretmenleri, orta öğretimin tüm düzeylerinde öğretmenlik yapmaya yetkilidir. İkinci sınıf öğretmenleri, üst düzey genel orta öğretimin (HAVO) ve üniversite öncesi eğitimin (VWO) ilk üç yılında ve meslek öncesi orta öğretimin (VMBO) ve orta mesleki eğitimin tüm yıllarında öğretmenlik yapmaya yetkilidir. Tablo 4’te Hollanda öğretmen yetiştirme sistemi görülmektedir (Jansen, 2001, s. 118).

Tablo 4: Hollanda Öğretmen Yetiştirme Sistemi

	İlkokul Öğretmen Yetiştirme (PABO)	Ortaokul Öğretmen Yetiştirme (Grade 2)	Ortaöğretim Öğretmen Yetiştirme (Grade 1)
Tür	HBO	HBO	Üniversite/HBO
Yaş Grubu	4-12	12-15/16 16-20 (ortaokul mesleki eğitim)	15-18
Enstitü Sayısı	36	10	9

Süre	Bütünleştirilmiş 4 yıl	Bütünleştirilmiş 4 yıl	1 yıl lisansüstü eğitim
Yeterli olunan konular	Bütün konular	1 konu	1 konu

Hollanda’da öğretmenlik uygulamasının üniversite programlarında önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Üniversitenin ilk iki yılında aday öğretmenler haftada bir gün ilköğretim okullarında gözlem yapar, ders verir ve derslerin işlenişini değerlendirmeye çalışırlar. Üçüncü yıl her hafta bir buçuk gün okullarda çalışırlar. Son yıl ise altı ay boyunca tam gün okullarda veya bir yıl boyunca haftada üç gün staj yaparlar (Snoek, 2011, aktaran Ergun ve Ersoy, 2014, s. 678).

Türkiye’de ise üniversiteler okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretime yönelik hizmet öncesi öğretmen eğitimi veren kurumlardır. Bütün öğretmen yetiştiren programlar dört yıllıktır. Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirmede ana kaynak olsa da eğitim fakültesi dışındaki bölümlerden mezun olanlara yönelik pedagojik formasyon eğitimi sertifika programları açılmaktadır. Eğitim fakültelerinden mezun olabilmek için, öngörülen toplam kredinin elde edilmesi ve öğretmenlik uygulaması dersinden başarılı olunması gerekir. Fakülte son sınıfında herhangi bir bitirme sınavı yoktur. Diplomalarda, öğrencilerin mezun oldukları alanlar (örneğin; İngilizce öğretmenliği, tarih öğretmenliği vb.) belirtilir (Eurydice, 2022a). Ayrıca mezun öğretmen adaylarının devlet kadrolarına atanmak için merkezî bir sınav olan Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) girmeleri gerekmektedir.

Öğretmenlerin mezun oldukları yükseköğretim programına göre öğretmen olarak atanmalarına esas alınacak alanlar ve okutacakları dersler MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından belirlenmektedir. Buna göre ilkokul, ortaokul ya da lisede İngilizce öğretmeni olarak çalışabilmek için fakültelerin “1. İngilizce Öğretmenliği 2. İngiliz Dili ve Edebiyatı 3. Amerikan Kültürü ve Edebiyatı 4. Mütercim-Tercümanlık (İngilizce) 5. İngiliz Dil Bilimi 6. Çeviribilim (İngilizce) 7. İngiliz Dili ve Kültürü 8. Mütercim - Tercümanlık (Türkçe / İngilizce / Fransızca)” bölümlerinden birinden mezun olmak ve İngilizce öğretmenliği bölümü dışındaki bölümlerde pedagojik formasyon eğitimi almış olmak yeterlidir. Branşlaşmada ilkokul, ortaokul ya da lise ayrımı yoktur (MEB TTKB, 2014).

Öğretmenlik mesleği; aday öğretmenlik döneminden sonra “öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen” olmak üzere üç kariyer basamağına ayrılır. Aday öğretmenler, eğitim ve uygulamanın bir arada olduğu “Aday Öğretmen Yetiştirme Programına” tabi tutulur. Adaylık süreci sonunda komisyon tarafından yapılan değerlendirmede başarılı olanlar öğretmenliğe atanır. Meslekte on yıl hizmeti bulunan, uzman öğretmenlik eğitim programını tamamlamış öğretmenler uzmanlık sınavına, uzman öğretmenlikte on yıl hizmeti bulunan ve Başöğretmenlik Eğitim Programını tamamlamış olan öğretmenler ise başöğretmen unvanı için yapılan sınava başvurabilirler. Sınavlarda yetmiş ve üzeri puan alan öğretmenler başarılı sayılır. Yüksek lisans diploması olan öğretmenler uzman öğretmenlik sınavından, doktora diploması olan öğretmenler de başöğretmenlik sınavından muafırlar (MEB, 2022).

Türkiye’de okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamaları eğitimi eğitim fakültelerinin programlarında zorunlu olarak yer almaktadır. 2018-2019 öğretim yılı itibarıyla öğretmen yetiştirme programlarının tamamında lisans düzeyinde 4. sınıfın 1. döneminde Öğretmenlik Uygulaması I, 4. sınıfın ikinci döneminde Öğretmenlik Uygulaması 2 dersleri verilmektedir. Tezsiz yüksek lisans düzeyinde ise bu dersler iki dönemde yer almıştır (YÖK, 2018). Bu

derslere göre haftada bir gün ilkokul, ortaokul ya da liselerde 6 saat uygulama yapılmaktadır. Devamsızlık yapmadığı takdirde bir öğrenci bir dönemde 12 gün, iki dönemde toplam 24 gün öğretmenlik uygulaması yapmaktadır (Çam Tosun, 2019, s. 842).

Tablo 5: Hollanda ve Türkiye İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Sistemlerinin İncelenmesi

	Hollanda	Türkiye
Kabul Şartları	Ortaöğretim diploması/ Lisans Diploması	Ortaöğretim diploması Merkezi sınav sonucu
Öğrenim Süresi	4 yıllık lisans programı/ 2 yıllık yüksek lisans programı	4 yıllık lisans programı/Pedagojik Formasyon Eğitimi
Öğretim Modeli	Eş zamanlı ve ardıl öğretim modeli	Eş zamanlı öğretim modeli
Öğretmenlik Uygulaması	Lisans veya yüksek lisans eğitiminin ilk yılından itibaren dersler başlamakta, mezuniyete kadar sürmektedir.	Lisans eğitiminin son yılında haftada bir gün okullarda öğretim uygulamasına katılması gerekmektedir.
Öğretmenlik Koşulları	Lisans/ Yüksek lisans diploması	Lisans Diploması Merkezi Sınav
Çalışabildiği Kademeler	Düzye 1 öğretmenleri ortaöğretim son sınıflarda derse girebilir. Düzye 2 öğretmeni ilköğretim ve ortaöğretim ilk yıllarında derse girebilir.	Lisans mezunu bir öğretmen adayı bütün kademelerde çalışabilir
Kariyer Basamakları	Lisans eğitimi almış öğretmenler düzey 2 öğretmenleriyken Lisans üstü eğitim almış öğretmenler düzey 1 öğretmenleri olarak çalışabilir	Aday öğretmen Öğretmen Uzman Öğretmen Baş Öğretmen

11. Utrecht Uygulamalı Bilimler Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Programı

Utrecht Uygulamalı Bilimler Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Programı ortaöğretim kurumlarının ilk yılları, meslek okulları ya da dil okullarında İngilizce öğretebilecek düzeyde eğitim vermektedir. Program dört yıllıktır. Programın başında, ilk iki ayın sonunda öğrenciler eğitimin bir parçası olarak okullarda ya da kolejlerde çalışmaya başlamaktadır. İlaveten, yurt dışında İngilizce konuşulan bir ülkede işe yerleşerek on haftalık bir çalışma süresini de tamamlamaları gerekmektedir (Hogeschool Utrecht, 2022a).

Programa kaydolmak için gerekli görülen not ortalamasının olduğu bir lise diploması ve en az B1 CEFR düzeyinde İngilizce yeterliğine sahip olmak, ayrıca, diplomasız başvurularda üniversitenin yaptığı 21 yaş üzeri öğrenciler için kabul testinde başarılı olmak gerekmektedir (Hogeschool Utrecht, 2022a).

Programın ilk senesinde öğretmenlik mesleğine odaklanılmakta, İngiltere'ye yapılacak çalışma gezisine hazırlanmanın bir parçası olarak İngiliz dili ve kültürüyle ilgili iki projeyi kapsamaktadır (Hogeschool Utrecht, 2022a).

12. Utrecht Uygulamalı Bilimler Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı

Utrecht Uygulamalı Bilimler Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı kabul şartı İngilizce Öğretmenliği, İngiliz Dili ve Kültürü bölümlerinde lisans diplomasına sahip olmak ya da eğitimde yan dal yapmış olmaktır. Eğitimde yan dal

yapılmamışsa koordinatörlük tarafından yapılan öğretim deneyimi ve öğretim becerilerine dair değerlendirmeden geçmek ve C2 CEFR düzeyinde İngilizce bildiğini kanıtlamak gereklidir. Programa kabul edilmeden önce öğrencinin programa uygun aday olup olmadığı, motivasyonu ve becerileri bir mülakat ile değerlendirilmektedir (Hogeschool Utrecht, 2022b).

Program iki yıl sürmektedir. İlk yıl edebiyat, dilbilim ve didaktik üzerine yoğunlaşılır. Programın hem birinci hem de ikinci yılında, İngilizce konuşma becerilerine ve akademik yazma becerilerine yönelik çalışılır. İkinci yılda, İngiliz Edebiyatı ve dilbilim hakkındaki bilginin daha da derinleştirilmesi beklenmektedir. Ayrıca, öğrenciler kendi öğrencileriyle gerçekleştireceği öğretim metodolojisi alanında bir araştırma projesi üstlenmek zorundadır (Hogeschool Utrecht, 2022b).

Programın ilk yılında alınan dersler şöyle sıralanabilir: Eğitim Bilimleri, Alan Araştırması Keşfi, Edebî Araçlar, İngiliz Edebiyatında Öne Çıkanlar, Yazma Becerileri, Öğretme Metodolojisi ve Test, Edebiyat Öğretimi, Dilbilim 1 (Hogeschool Utrecht, 2022b).

Edebiyatta Yeni Sesler, Eğitim Programlarında Drama, Amerikan Edebiyatı, Dilbilim 2, Modern Edebiyat, Kültürel ve Sanatsal Eğitim programının ikinci senesinde alınan derslerdir. Program üniversitede günlük altı saat olmak üzere haftada otuz saatlik bir çalışma yüküne sahiptir. Program süresince öğrencilerden ortaöğretim kurumlarının üst sınıflarında ya da bir kolej veya üniversitede yılda toplam seksen saat çalışmaları beklenmektedir. Öğrencinin çalışmakta olduğu kurum yoksa üniversite okul ayarlamaktadır. Sınıf içi derslerin yanı sıra okullarda uygulama, öğrenme takımlarıyla çalışma, bireysel ve çevrim içi çalışmalarla öğrenme gerçekleştirilmektedir. Öğrenme takımlarının bir koç ve öğretim görevlileri tarafından yönlendirilen yaklaşık on iki öğrencisi vardır. Program boyunca öğrenciler öğrenim ekipleriyle çalışır (Hogeschool Utrecht, 2022b).

Hem lisans hem yüksek lisans programları için yıllık yatırılması gereken katkı paylarını öğrenciler ödemektedir, yani Hollanda'da üniversite okumak paralıdır. Diğer taraftan Türkiye'de bu katkı payı devlet tarafından ödenmektedir (Hogeschool Utrecht, 2022b).

13. Gazi Üniversitesi İngiliz Dili ve Eğitimi

Türkiye'de İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı öğrencileri dört yıl öğrenim görmektedir. Öğrenim yılının başında zorunlu hazırlık sınıfı için muafiyet sınavını geçemeyen öğrenciler için bu süre beş yıldır. 1982-1983 eğitim ve öğretim yılından beri öğretim programı Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından hazırlanmaktadır. Programdan mezun olan öğrenciler MEB'e bağlı tüm ilk ve orta dereceli okullarda İngilizce öğretmeni olarak ya da üniversitelerin yabancı diller yüksek okulunda okutman olarak görev alabilirler (Gazi Üniversitesi İngiliz Dili ve Eğitimi Ana Bilim Dalı, 2022).

Programın kabul şartları arasında bir ortaöğretim diploması ve YKS puanı yer almaktadır. Öğretim programı YÖK tarafından belirlenmektedir. Bölümde okutulan derslerden bazıları "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, Yabancı Dil (İngilizce), Bilişim Teknolojileri, Eğitime Giriş, İngilizcenin Yapısı, Okuma Becerileri, Yazma Becerileri, Sözlü İletişim Becerileri, Eğitimde Program Geliştirme, Eğitim Psikolojisi, İngilizce Anlatım Becerileri, Edebiyat ve Dil Öğretimi, Dilbilim, Öğretim İlke ve Yöntemleri, İngilizce Özel Öğretim Yöntemleri, Okullarda Rehberlik, İngilizce Öğretim Programları, Öğretmenlik Uygulaması" şeklinde sıralanabilir. Teorik derslerin yanı sıra uygulamaya da yer verilmektedir.

Son sınıf öğrencileri Öğretmenlik Uygulaması I ve Öğretmenlik Uygulaması II derslerini iki saati teorik, altı saati uygulama şeklinde haftada sekiz saat olarak almaktadır. Aday öğretmenler gözlem ve değerlendirme, plan hazırlama ve uygulama, yansıtıcı günlük hazırlama, öz değerlendirme gibi görev ve sorumluluğa sahiptir (Gazi Üniversitesi İngiliz Dili ve Eğitimi Ana Bilim Dalı, 2022).

14. Sonuç

Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları ülkelerin kendi eğitim sistemlerini daha iyi anlamasını sağlamanın yanı sıra eğitim sistemlerindeki benzer problemlerin çözülmesi adına farklı ülkelerin sistemlerinin incelenmesini ve gelecek için önlemler alınmasına yardımcı olur. Yanı sıra, bu tür çalışmalar toplumun politik, sosyal ve ekonomik sektörleri ile eğitim arasındaki ilişkinin doğasını daha iyi anlamaya yardımcı olur (Aynal, 2012, s. 204).

Bu çalışmada temelde Hollanda ve Türkiye’de İngilizce öğretmeni olmak için nasıl bir eğitim sisteminden geçmek gerekir sorusuna yanıt aranmaya çalışılmış, iki ülke arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konmuştur. Bu anlamda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yüz ölçümü olarak bakıldığında Türkiye Hollanda’dan on dokuz kat büyüklüğünde, nüfus olarak ise yaklaşık yedi katı fazla nüfusa sahip bir ülkedir. Hollanda’nın öğretim dili Almanca olsa da diğer lehçeler de öğretim dili olarak kullanılabilir. Oysaki “*Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Dil ve Anlatım, Türk Edebiyatı*” gibi dersler Türkiye’de Türkçe dışında bir dilde okutulamaz ve öğretilmez.

Her iki ülkede eğitim sistemi okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimden oluşmaktadır. Hollanda’da ilköğretim sekiz yıl sürmekte, Türkiye’de ise dört yıl ilköğretim, dört yıl ortaokul biçiminde ayrılmaktadır. Okul öncesi eğitim Hollanda’da zorunlu iken Türkiye’de zorunlu değildir. İlköğretimi bitiren öğrenciler Hollanda’da CITO adı verilen sınava girer, danışmanlarının görüşleri ve aldıkları puan doğrultusunda ortaöğretim kurumlarına yerleşir. Türkiye’de ise bakanlık tarafından yapılan merkezî sınava öğrenciler istekleri doğrultusunda girer, sınavla öğrenci alan liselere ya da mahalle okullarına yerleşirler. Hollanda’da üç lise türü bulunmaktadır. Araştırma üniversitelerine gidecek olan öğrenciler VWO diploması, uygulamalı bilimler üniversitelerine gidecek olan öğrencilerse HAVO ya da VMBO diplomasına sahip olmalı. Ayrıca VMBO meslek öncesi ortaöğretim kurumlarına giden öğrenciler uygulamalı bilimler üniversitesine gitmeden önce dört yıl MBO ortaöğretim üstü mesleki eğitim ve öğretim diplomasına sahip olmak zorundadır. Türkiye’de ise bütün liseler dört yıldır ve türüne bakılmaksızın hepsinin verdiği diploma ile öğrenciler istedikleri üniversitelere gidebilmektedir.

Hollanda’da genel sorumluluk devlete ait olmakla birlikte esnek bir yapı mevcuttur. Öğretim programlarına ilişkin kararları okullar alabilmektedir. Ulusal tek bir öğretim programı yoktur. İlköğretim ve ortaöğretim kurumları yerel ve bölgesel yönetilmekte, belediyeler de sorumlu olmaktadır. Türkiye’de ise merkezî bir yapı bulunmakta, eğitim programları bakanlıkça hazırlanmaktadır. Okul yönetimi ya da öğretmenler programları istedikleri şekilde değiştiremezler. Yükseköğretim kurumlarının faaliyet göstermesi gereken çerçeve Hollanda hükümeti tarafından belirlense de kurumlar diledikleri biçimde bunu genişletebilmektedir. Türkiye’de ise üniversiteler YÖK’e bağlıdır.

Her iki ülkede de okullar bakanlıkça finanse edilmektedir. Ancak Hollanda’daki okullar aldıkları fonu nasıl harcayacaklarını belirleyebilmektedir. Türkiye’de ise merkezî yapıdan

dolayı okulların kısmı bir özerkliği vardır. Yükseköğretim kurumları dâhil devlete ait bütün okullar Türkiye’de ücretsizdir. Hollanda’da ise 5-16 yaş arasındaki öğrencilere ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında eğitim ücretsizken mesleki eğitim ve yükseköğretimde eğitim ve öğretim ücretlidir.

Hollanda’da öğretim programlarını öğretim kadrosu hazırlayabilmektedir ve fazladan ders verme konusunda okullar serbesttir. Türkiye’de ise öğretim programı MEB TTKB tarafından hazırlanır. Öğretmenler sadece öğretim materyalini, kaç sınav yapacaklarını, kaç tane proje ya da performans ödevi vereceklerini belirleyebilmektedir. Her iki ülkede de ilköğretim ve ortaöğretimde ders kitapları devlet tarafından öğrencilere ücretsiz dağıtılmaktadır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Türkiye’de bütün okullarda verilmek zorundadır. Hollanda’da ise devlet okullarında bu ders verilmemekte ancak veli tarafından istek olursa verilmektedir.

Üniversiteye giriş sınavı olmamakla birlikte lise türüne bakılmaksızın Hollanda’da liseye giden bir öğrenci diploma almadan önce bitirme sınavına girmek zorundadır. Üniversiteye giren öğrenciler birinci sınıfın sonunda tekrar sınava girmektedir. Bu sınav ile öğrencinin bölüme devam edip etmeyeceğine karar verilir. Türkiye’de ise lise bitiş sınavı yok, üniversiteye giriş sınavı vardır. Üniversiteye giren öğrenciler devam etmek için ayrıca bir sınava girmezler. Hollanda’da meslek edinmek için öğrenciler ilköğretimden sonra meslek liselerine gider, ortaöğretim sonrası dört yıl daha mesleki eğitim alır, isterlerse uygulamalı bilimler üniversitesine diplomaları ve dil puanlarıyla başvurabilirler. Türkiye’de ise meslek liseleri diğer liseler gibi dört yıldır. Buradan mezun öğrenciler diğer öğrenciler gibi üniversite sınavına girerler. Kendi alanları ile ilgili ön lisans bölümlerine ek puan alarak girebilirler.

Hollanda’da öğretmen yetiştiren programlar hedef öğrencinin yaşına göre çeşitlenmektedir. Örneğin HBO mezunu bir İngilizce öğretmeni istediği her tür okulda çalışamaz. Ortaöğretim kurumlarının üst sınıfları ve üniversitede çalışması için araştırma üniversitelerinde yüksek lisans yapmak zorundadır. İlköğretim öğretmenleri ve ortaöğretimin ilk yıllarında çalışacak öğretmenler uygulamalı bilimler üniversitelerinin öğretmenlikle ilgili bölümlerine gitmek zorundadır. Türkiye’de üniversite ayırımı yoktur. Liselerde matematik gibi bazı dallarda ilköğretim ve ortaöğretim ayırımı varken İngilizcede böyle bir ayrıma gidilmemiştir. Öğretmenlik uygulaması Hollanda’da üniversitenin ilk yılından itibaren yapılmakta, dört yıl derslerle birlikte devam etmektedir. Ayrıca İngiltere’de yaklaşık on haftalık çalışma süreci de bu eğitimler arasındadır. Türkiye’de ise sadece üniversite dördüncü sınıfta haftada bir gün öğretmenlik uygulaması dersi yapılmaktadır. Yurt dışı eğitimi ya da çalışma planı yoktur.

Son söz olarak, Hollanda’da bir ilköğretim okulu ya da ortaöğretim kurumlarının ilk yıllarında Düzey 2 öğretmeni olarak çalışmak isteyen bir öğrenci sekiz yıllık ilköğretimden sonra CITO adlı sınava girer, danışmanının önerisiyle HAVO okullarına devam eder. Okulun son senesinde bitirme sınavlarına girer ve aldığı diploma ile B1 CEFR düzeyinde İngilizce bildiğini kanıtlamak kaydıyla İngilizce Öğretmenliği Bölümüne başvurabilir. 21 yaşın üzerinde ve diplomasız başvuru yapmak istiyorsa üniversitenin yaptığı sınavda başarılı olması gerekmektedir. Programa kabul edilen bir öğrenci birinci yılın sonunda devam edip etmeyeceğinin belirlenmesi amacıyla sınava girer, danışman görüşü alır. Uygulamalı bilimler üniversitesinde aldığı eğitim boyunca ilk yıldan itibaren on hafta İngiltere’de çalışır, ülkesindeki okullarda gözlem yapar, ders hazırlar ve ders anlatır. Mezun olduğunda Düzey 1 öğretmeni olarak ortaöğretim kurumlarının son sınıflarında ya da üniversitelerde eğitim vermek isterse

araştırma üniversitesi ya da uygulamalı bilimler üniversitesinde yüksek lisans yapmak zorundadır. Bu programlara kayıt olabilmek için eğitimde yan dal yapmış olmak ya da İngilizce Öğretmenliği veya İngiliz Dili ve Kültürü lisans diplomasına sahip olmak, C1 düzeyinde İngilizce bilmek gerekmektedir. Programa kabul alan öğrenciler bu süreçte de okullardaki uygulama eğitimine devam etmek zorundadır. Mezunların girmesi gereken bir merkezî sınav yoktur.

Türkiye’de ilkökul, ortaokul, lise ya da üniversitenin hazırlık programlarında İngilizce öğretmenliği ya da okutmanlık yapmak isteyen bir öğrenci dört yıl ilkökul eğitiminden sonra isterse ortaokul ya da imam hatip ortaokuluna gidebilir. Burada aldığı dört yıllık eğitimin ardından istediği türde liseye gidebilir. Dört yıllık lise eğitiminin ardından YKS’ ye girer, diploma notu ve üniversite sınav sonucu ile fakültelerin İngilizce Öğretmenliği, Amerikan Kültürü ve Edebiyatı, Mütercim-Tercümanlık (İngilizce), İngiliz Dil Bilimi, Çeviribilim (İngilizce), İngiliz Dili ve Kültürü, Mütercim - Tercümanlık (Türkçe / İngilizce / Fransızca) bölümlerinden birine yerleşmiş olması gerekir. Öğretmenlik dışındaki bir bölümü bitirdiyse pedagojik formasyon eğitimi alması gerekir. İngilizce öğretmenliği son sınıfında ya da pedagojik eğitim aşamasında haftada bir gün okullarda öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında staj yapar. Mezuniyetten sonra kademe fark etmeksizin özel okullarda çalışabilir ya da KPSS’ye girerek devlete ait bir okula atanabilir.

Kaynaklar

- Avcı, S. (2010). *Hollanda ve Türkiye’deki fen bilgisi öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırması ve bu programlar hakkında öğretmen adaylarının görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Aynal, S. (2012) Karşılaştırmalı eğitim kimliği. S. Aynal (Ed.), *Karşılaştırmalı Eğitim Yansımaları* içinde. (s. 196-229). Pegem Akademi.
- Çam Tosun, F. (2019). Öğretmenlik uygulamasının süre açısından incelenmesi ve bir çözüm önerisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(3), 839-869.
- Çınar, K. ve Doğan, C. (2019). Türkiye, Almanya ve Finlandiya öğretmen yetiştirme sistemlerinin incelenmesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(2), 204-218.
- Demirel, Ö. (2021). *Yabancı dil öğretimi dil pasaportu dil biyografisi dil dosyası* (12. Baskı). Pegem Yayınları.
- EF English Proficiency Index – Turkey (<https://www.ef.com.tr/epi/regions/europe/turkey/>). Son Erişim: 09 / 08 / 2023.
- EF EPI (2018). EF EPI English Proficiency Index <https://www.ef.com/assetscdn/WIBIwq6RdJvcD9bc8RMd/cefcom-epi-site/reports/2018/ef-epi-2018-english.pdf> Son Erişim: 09 / 08 / 2023.
- EF EPI (2019). English Proficiency Index A Ranking of 100 Countries and Regions by English Skills <https://bluesyemre.files.wordpress.com/2019/11/ef-english-proficiency-index-2019.pdf> Son Erişim: 09 / 08 / 2023.
- EF EPI (2020). EF EPI English Proficiency Index A Ranking of 100 Countries and Regions by English Skills <https://www.ef.com/assetscdn/WIBIwq6RdJvcD9bc8RMd/legacy//~/media/centralefcom/epi/downloads/full-reports/v10/ef-epi-2020-english.pdf> Son Erişim: 09 / 08 / 2023.

- EF EPI (2021). EF EPI English Proficiency Index A Ranking of 112 Countries and Regions by English Skills <https://www.ef.com/assetscdn/WIBIwq6RdJvcD9bc8RMd/cefcom-epi-site/reports/2021/ef-epi-2021-english.pdf> Son Erişim: 09 / 08 / 2023.
- EF EPI (2022). EF EPI English Proficiency Index a Ranking of 112 Countries and Regions by English Skills. <https://www.ef.com/assetscdn/WIBIwq6RdJvcD9bc8RMd/cefcom-epi-site/reports/2022/ef-epi-2022-english.pdf> Son Erişim: 09 / 08 / 2023.
- Erdem, M. (2009). Türk Eğitim Sistemi. A. Balcı (Ed.) Karşılaştırmalı eğitim sistemleri içinde. (s.1-28), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Ergun, M. ve Ersoy, Ö. (2014). Hollanda, Romanya ve Türkiye'deki sınıf öğretmeni yetiştirme sistemlerinin karşılaştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 673-700.
- Eurydice (2022). <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/netherlands/population-demographic-situation-languages-and-religions> Son Erişim: 09 / 08 / 2023.
- Eurydice (2022a). <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/tr/national-education-systems/turkey/nufus-demografik-durum-diller-ve-dinler> Son Erişim: 09 / 08 / 2023.
- Eurodice (2023). <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/netherlands/overview>. Son Erişim: 09 / 08 / 2023.
- Gazi Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı (2022). Hakkımızda | İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı | Yabancı Diller Eğitimi Bölümü | Gazi Eğitim Fakültesi | Gazi Üniversitesi Son Erişim: 10 / 08 / 2023.
- Government of the Netherlands, (2023). <https://www.government.nl/topics/primary-education/subjects-and-attainment-targets-in-primary-education#:~:text=Primary%20schools%20must%20provide%20teaching%20in%3A%201%20Dutch%3B,music%2C%20drawing%20and%20handicrafts%29%3B%206%20sport%20and%20movement>. Son Erişim: 09 / 08 / 2023.
- Government of the Netherlands (2023a). <https://www.government.nl/topics/secondary-education/different-types-of-secondary-education/public-authority-and-private-schools> Son Erişim: 09 / 08 / 2023.
- Güçlü, N. (2015). Türk eğitim sisteminin yapı ve nitelik yönünden değerlendirilmesi, L. Küçükahmet (Ed). Eğitim Bilimine Giriş içinde. Nobel.
- Güler, C. (2022). *Finlandiya, Çin, Hollanda ve Türkiye'de uygulanan ilköğretim yabancı dil (İngilizce) eğitim programlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Hogeschool Utrecht (2022b). Teacher Education in English Bachelor Programme. Teacher Education in English | Bachelor, Full-time | HU University of Applied Sciences Utrecht (internationalhu.com)
- Hogeschool Utrecht, 2022b. Teacher Education in English Master's Programme. Master Teacher Education in English part-time | HU University of Applied Sciences Utrecht (internationalhu.com)
- Jansen, F. (2001) Teacher training and research in the Netherlands 117,120. Edited by Per-Olof Erixon Gun-Marie Frånberg Daniel Kalló. The role of Graduate and Postgraduate Studies and Research in Teacher Education Reform Policies in the European Union.
- MEB TTKB (2014). Öğretmenlik alanları, atama ve ders okutma esasları. http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_06/14112645_9_cizelgeveesaslar.pdf

- MEB (2018). Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_ogretim_hizmetleri_yonetmeli_07072018.pdf
- MEB (2019). 2019 ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezî sınav. MEB Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No: 7. Ankara: MEB.
- MEB (2022). Öğretmenlik Meslek Kanunu. 1.5.7354.pdf (mevzuat.gov.tr)
- Owings, W. A., Kaplan, L. S. and Volman, M. (2015). Education in the U.S. and the Netherlands: An equity comparison and a few big questions. *Journal of Education Finance*, 41(2), 145- 16.
- Özer, M. (2019). Reconsidering the fundamental problems of vocational education and training in Turkey and proposed solutions for restructuring. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 39(2), 1-19.
- Septiana, V. W., Zulhendri, Nurhayati, Rusdinal, Ananda, A., Gistituati, N. (2022). The educational system of Netherland. *International Journal of Humanities Education and Social Sciences*, 1(5), 712-717.
- Solak, E. (2013). Finlandiya ve Türkiye'de ilkökul düzeyinde yabancı dil öğretimi. *Journal of International Social Research* . (6)28, 296-301.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2013). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (2. baskı). Anı Yayıncılık.
- Şahin, H. ve Aykaç, N. (2019). Comparison of foreign language teaching programs applied in primary schools in European countries and Turkey. *Journal of National Education, Basic Education*, 571-594. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/51765/674301>
- Şişman, M. (2009). *Eğitim bilimine giriş* (5.Baskı). Pegem.
- Tatlı, S. & Adıgüzel, O.C. (2012). Türkiye’de lisansüstü karşılaştırmalı eğitim tezlerinin çok boyutlu bir incelemesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 143-150.
- Türkoğlu, A. (2012). Karşılaştırmalı eğitim nedir? S. Aynal (Ed.), *Karşılaştırmalı Eğitim Yansımaları içinde*. (s. 1-22). Pegem Akademi.
- Ültanır, G. (2000). *Karşılaştırmalı eğitim bilimi: Kuram ve teknikler*. Eylül Kitap ve Yayınevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları.
- YÖK (1981). Yükseköğretim Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2547.pdf> İndirme Tarihi: 05 / 08 / 2023
- YÖK (2020). Yükseköğretimde YÖK projeleri: Yükseköğretimde ihtisaslaşma ve misyon farklılaşması. Bölgesel kalkınma odaklı üniversiteler. Yükseköğretim Kurulu.
- YÖK (2022). <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2022/arastirma-universiteleri-destek-programi-devreye-giriyor.aspx>

Extended Abstract

There are many problems in education and nations try to solve them. In this century, the solutions to the problems experienced in education have gained a more international character because of the reflections of science and technological changes on education. Although countries try to solve their own problems according to their own conditions, they also review the solutions developed by other nations. The point of view of "what those who are different from us is also wrong" has left its place to the understanding of "what are the successes and problems of these people who have similar characteristics with us" (Türkoğlu, 2012). In this sense, comparative education research has provided multi-dimensional perspectives to nations and contributed to societies in reaching generalizations about education, protecting educational principles and revealing new principles, and reviewing problems and solutions.

It is thought that a study that compares the English teacher training process of the Netherlands, which is a country that draws attention in foreign language education, within the Dutch education system and the Turkish education system, and reveals the similarities and differences, will provide a perspective to educators, policy makers, and experts working in the field of education program, and contribute to the field. . In this sense, in this study, answers were sought in order to find answers to the question "What kind of education system should one go through in order to become an English teacher in the Netherlands and Turkey":

In order to answer that question in this study, document analysis, which is a qualitative research method, was used. Document analysis is defined as the collection and analysis of written and visual materials (Sönmez & Alacapınar, 2013). According to Yıldırım and Şimşek (2008, p. 187), document analysis can be a research method as well as an additional source of information in cases where qualitative methods are applied. The research data were accessed from the official website of the Dutch government, Eurydice reports, EP EPI reports, the official website of Utrecht University of Applied Sciences, the official website of Gazi University, the official website of the Ministry of National Education and TTKB. In addition, Utrecht University of Applied Sciences was contacted via e-mail and information was requested.

According to the results of the research, the most significant difference was seen in teacher training systems. The teaching practice course, which is planned as one day a week in the last year of university in Turkey, starts in the first year of the university in the Netherlands and continues practically until the last year. In addition, unlike our country, students are expected to understand English language and culture by working in England for ten weeks.

A student who wants to work as a Level 2 teacher in the first years of a primary school or secondary school in the Netherlands takes the CITO exam after eight years of primary education, and continues to HAVO schools with the recommendation of his advisor. He takes the final exams in the last year of the school and can apply to the Department of English Language Teaching, provided that he / she can prove that he / she knows English at B1 CEFR level with the diploma he / she has received. If she is over the age of 21 and wants to apply without a diploma, she must be successful in the exam that university does. A student accepted to the program takes an exam to determine whether he / she will continue at the end of the first year and receives the advisor's opinion. During his education at the University of Applied Sciences, he works in England for ten weeks from the first year, observes, prepares and lectures in schools in his country. After graduation, if he wants to teach in the last years of secondary education institutions or universities as a Level 1 teacher, he must do a master's degree in a research university or university of applied sciences. In order to enroll in these programs, it is necessary to have a minor in education or have a bachelor's degree in English teaching or English language and culture, and have a C1 level of English. Students who are accepted to the program have to continue their practical training in schools during this process. There is no central examination that graduates must take.

A student who wants to work as an English teacher or lecturer in the preparatory programs of primary, secondary, high school or university in Turkey can go to secondary school or imam hatip secondary school after four years of primary school education. After four years of education here, he can go to any kind of high school he wants. After four years of high school education, he enters YKS, with his diploma grade and university exam result, English teaching of faculties, American Culture and Literature, Translation and Interpreting (English), English Linguistics, Translation Science (English), English Language and Culture, Translation - Must be settled in one of the Translation (Turkish / English / French) departments. If he has completed a department other than teaching, he must receive pedagogical

formation training. During the last year of teaching English or during the pedagogical education stage, she does an internship within the scope of teaching practice at schools one day a week. After graduation, regardless of the school grade, they can work in private schools or they can be assigned to a state school by taking KPSS.